

Söndagen den 28 mars avslutades Håbo Miljövecka med en presentation av det klimatarbete som Thistedes kommun i Danmark genomfört under de senaste decennierna. Thistedes kommun är idag helst självförsörjande när det gäller produktion av elektricitet med hjälp av förnyelsebara energikällor och till 86 % när det gäller produktion av värme. Inför denna programpunkt hade Håbo kommun och Håbo Naturskyddsförening inbjudit Torben Juul-Olsen, som sedan drygt 25 år tillbaka arbetar som teknisk direktör i Thistedes kommun. Tyvärr visade sig det publika intresset för denna programpunkt vara lågt, endast 13 åskådare infann sig vid presentationen för allmänheten i Aulan (BCJF) och vid presentation för förtroendevalda politiker kom endast 12.

Thistedes kommun är belägen på den s.k. Thyhalvön, en 1093 km² stor landtunga som löper mellan Limfjorden och Nordsjön på nordvästra Jylland. Kommunen har 46000 invånare och den största staden med samma namn har 12000. Jordbruket är kanske den viktigaste näringen i kommunen men antalet företagare är stort (1700) och hamnstaden Hanstholm är en viktig transithamn med färjeförbindelser till t.ex. Norge, Island och Färöarna. Någon mil söder om Hanstholm ligger Klitmøller, även kallat "Cold Hawaii", centrum för vindsurfingen i Norra Europa. De vindar som blåser längs Nordsjökusten nyttjas numera inte bara av vindsurfare. Vindkraftverk finns nästan överallt i kommunen. År 2010 var de 252 st., av vilka endast ett ägs av kommunen. Resten är privatägda eller tillhör kooperativ, där 100-tals familjer äger en mindre andel. Tack vare systemet med kooperativa vindkraftverk så är acceptansen för vindkraften mycket stor i Danmark eftersom människor i allmänhet vet att vindkraften gör samhällsnytta och att de själva även kan tjäna pengar på den. Befintliga vindkraftverk har tillsammans en kapacitet på 103 GWh och täcker 80 % av det samlade behovet av elektricitet i kommunen.

Torben Juul-Olsen

Thistedes klimatarbete handlar dock inte bara om vindkraft. 1982 inrättades i Søndre Ydby, en liten by längst söderut i kommunen, Nordisk Folkesenter for Vedvarende Energi (NFVE). NFVE är en icke vinstdrivande, oberoende organisation som bedriver forskning, teknologiöverföring, utbildning och informationsverksamhet kopplad till nyttjandet av förnyelsebara energikällor och energisparande. Föreståndare för NFVE sedan starten är eldsjelen Preben Maegaard. Hans insatser när det gäller utveckling och uppskalning av vindkraften och gårdsbiogasanläggningar samt integrerade energisystem och fordonsgas är ovärderliga. En milstolpe för satsningen på förnyelsebara energikällor är den jordvärmeanläggning i utkanten av staden Thisted som togs i bruk 1984 och som idag efter viss utbyggnad förser 2000 hushåll med fjärrvärme. I början av 1990-talet påbörjades arbetet på allvar med att ersätta fossila energikällor med förnyelsebar energi såsom biomassa, flis,

pellets och skogsavfall inom fjärrvärmenätet. Detta är förvisso idag inte heltäckande inom kommunen men omfattar åtminstone de flesta av de större orterna.

Numera ingår även biogas som en viktig komponent i fjärrvärmenätet. Det är huvudsakligen storbönder i kommunen som satsat på biogasanläggningar. I den film om Thistedes klimatarbete som Torben visade, medverkade Jens Kirk. Jens Kirk byggde för några år sedan en biogasanläggning på sin gård. Till honom kommer andra bönder med sitt jordbruksavfall och betalar en bra slant för omhändertagandet: Den biogas Jens Kirk sedan utvinnet ur avfallet säljer han som fjärrvärme eller bränsle. En synnerligen god affär både för Jens Kirk och miljön.

Redan 1992 erhöll Thistedes kommun Energiministeriets energipris för sina satsningar på förnyelsebar energi och 2007 belönades man med det prestigefyllda European Solar Prize. Detta blev startskottet för ett intensivt klimatarbete under några år fram till COP 15, d.v.s. det internationella klimatmötet i Köpenhamn i december 2009. Under denna tid producerades bl.a. den tidigare omnämnda (18 minuter långa) filmen om Thistedes klimatarbete, utfasningen av naturgas som energikälla tog ny fart och kommunens invånares engagemang ökades i energifrågor genom Projekt Energiska Thyboer. Satsningarna mot en helt klimatneutral kommun har fortsatt. År 2009 inrättades ett testcenter för vågenergi (DanWec) i Hanstholm och 2012 beräknas ett nytt nationellt testcenter för stora vindkraftverk i Østerild tas i drift. Enligt planerna så kommer 7 st. gigantiska (upp till 250 meter höga) snurror att sättas upp i testcentret. Thistedes klimatarbete har väckt stort internationellt intresse. Det kommer ofta besökare från hela världen till Thisted för att studera verksamheten. Torben och hans kollega på NFVE (Preben Maegaard) reser också världen runt och föreläser om Thistedes klimatarbete.

Håkan Nihlman